

Lausunto

Valtiovarainministeriölle

26.2.2013

TEM/300/00.06.01/2013

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto sokeriverotyöryhmän loppuraportista

Valtiovarainministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa sokeriverotyöryhmän loppuraportista. Työ- ja elinkeinoministeriö on tarkastellut raporttia kilpailu- ja kuluttajapolitiikan näkökulmista sekä EU:n valtiontukisääntöjen soveltamisen kannalta ja toteaa seuraavaa:

Sokeriverotyöryhmä on selvittänyt sokerin verottamista valtion verotulojen kartuttamiseksi ja terveellisen ravitsemuksen edistämiseksi sekä nykyisen makeisveron toimivuutta ja mahdollisuuksia veropohjan laajentamiselle vaihtoehtona sokeriverolle. Työryhmä on selvittänyt erilaisia sokeripitoisten tuotteiden veromallivaihtoehtoja. Sokeriverotuksen mallin rakentaminen on raportin mukaan osoittautunut erittäin vaikeaksi EU-oikeuden reunaehtojuoksi. Työryhmä on vertaillut kokonaissokeripitoisuuden perustuvaa veromallia, nykyisen veron kaltaista makeisveromallia sekä näiden yhdistelmämallia. Raportin mukaan malleista toteuttamiskelpoisin on makeisveromalli.

Kuten työryhmän loppuraportissa todetaan, jäsenvaltion suunnitelman verotoimenpiteen EU:n valtiontukisääntöjen mukaisuutta arvioitaessa tulee ensinnä arvioida täyttyvätkö valtiontuen neljä kriteeriä. Valtiontukisääntöjen soveltuminen edellyttää, että kaikki SEUT sopimuksen 107 artiklan mukaiset tukitoimenpiteen tunnusmerkit täyttyvät: 1) julkisia varoja kanavoidaan julkisiin tai yksityisiin yrityksiin, 2) toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla tuensaajaa, 3) etu on valikoiva, eli se kohdistuu vain tiettyihin yrityksiin 4) toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Työryhmän loppuraportissa esitettyjen seikkojen pohjalta voidaan pitää selvänä, että suunnittelussa verotoimenpiteessä on kysymys julkisista varoista annettavasta tuesta, joka vaikuttaa kilpailuun ja kauppaan. Vaikuttaa myös todennäköiseltä, että kyseessä on valikoiva etu, joka suosii joitain yrityksiä. Ne yritykset, jotka valmistavat verotoimenpiteen kohteena olevien tuotteiden kanssa kilpailevia tuotteita, jotka eivät ole verotoimenpiteen kohteena, voivat veron johdosta päästä edullisempaan kilpailuasemaan kuin ne yritykset, joiden valmistamiin tuotteisiin vero kohdistuu. Verotettavia tuotteita mahdollisesti korvaavia tuotteita arvioitaessa kiinnitetään huomiota sekä tuotteiden ominaisuuksiin että niiden vaikutuksiin. Jos korvaavien tuot-

teiden erilainen verokohtelu ei johdu verojärjestelmän luonteelle ominaisesta syystä, on todennäköistä, että valtiontuen kriteerit täyttyvät myös selektiivisyyden osalta.

Valtiontuen neljän kumulatiivisen kriteerin täytyessä kyse on mahdollisesti kielletystä valtiontuesta. Tällöin Euroopan komissiolla on yksinomainen toimivalta päättää onko tuki yhteismarkkinoille hyväksyttävää. Tukitoimenpidettä ei voida ottaa käyttöön ennen komission hyväksyntää.

Komissio arvioi tuen hyväksyttävyyden tapauskohtaisesti kyseisen tapauksen tosiseikkojen valossa. Nyt suunnitellun veromallin kanssa täysin vastavankaltaisesta tilanteesta ei ole tiedossamme ennakkotapausta, jonka perusteella voitaisiin varmasti arvioida täyttyvätkö valtiontuen neljä kriteeriä ja jos ne täyttyvät, onko tuelle löydettävissä hyväksyttävyyden perusteet.

Suunnitellussa verotoimenpiteessä on kuitenkin olemassa kaikki elementit, jotka viittaavat siihen suuntaan, että valtiontuen kriteerit täyttyvät. Mikäli valtiovarainministeriö arvioi toimenpiteen olevan artikkelissa 107 määriteltyä valtiontukea, tulee toimenpiteestä tehdä tuki-ilmoitus Euroopan komissiolle. Työ- ja elinkeinoministeriö avustaa tulkintaan liittyvissä kysymyksissä, mutta jokainen viranomais on kuitenkin viimekädessä vastuussa toimenpiteen valtiontukiluonteen arvioinnista. Tuki-ilmoitus tehdään koordinoitusti työ- ja elinkeinoministeriön työelämä- ja markkinaosaston välityksellä. Tuki-ilmoituksen tekemiseen kuluva aika voi kokonaisuudessaan kestää neljästä kuukaudesta jopa 12 kuukauteen.

Jos valtiovarainministeriö arvioisi kuitenkin, että mahdollisessa verotoimenpiteessä ei ole kyse kielletystä valtiontuesta, asian varmistamiseksi on mahdollista tehdä komissiolle oikeusvarmuusilmoitus.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää lisäksi lausunnossaan huomioita siihen, mitä raportissa todetaan vähämerkityksisestä valtiontuesta eli ns. de minimis -tuesta. Raportissa todetaan, että de minimis -asetuksen perusteella verovapauden piiriin voivat päästä ne yritykset, joiden saaman tuen määrä on alle 200 000 euroa kolmen vuoden aikana. Ministeriö korostaa, että de minimis -asetuksen soveltamisen edellytyksenä on lisäksi, että yritykselle kerrotaan tukipäätöksessä kyseessä olevan de minimis -tuki. Lisäksi ennen tuen myöntämistä yritykseltä on pyydettävä ilmoitus kaikista muista de minimis -tuista, jotka se on saanut kuluva ja kahden edeltävän verovuoden aikana. Kaikki de minimis -asetuksen soveltamista koskevat tiedot on koottava sekä tallennettava ja asiakirjat on säilytettävä 10 vuoden ajan tuen myöntämispäivästä. Säilytettävien asiakirjojen tulee sisältää kaikki tarvittavat tiedot sen osoittamiseksi, että de minimis -asetuksen vaatimuksia on noudatettu.

Yleisesti kilpailun toimivuuden kannalta arvioiden ei ole mahdollista varmasti todeta onko veromalli syrjivä. Yritysten välisen kilpailun kannalta neutraliteetin arvioiminen edellyttäisi yksityiskohtaista analyysiä kilpailijoista ja korvaavista tuotteista. Ministeriö katsoo kuitenkin, että potentiaaliin kilpailun vääristymisen riskiin tulee kiinnittää vakavaa huomiota.

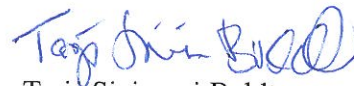
Työ- ja elinkeinoministeriö haluaa todeta myös eri veromallien merkityksestä kuluttajien terveyden kannalta. Ministeriön kanta on, että makeisveromallin voidaan katsoa olevan yksinkertaisin ja selkein vaihtoehto veron tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ylijohtaja

Pekka Timonen

Hallitussihteeri

Tarja Sinivuori-Boldt